

PRIFYSGOL
BANGOR
UNIVERSITY

POLISI AR GYSYLLTIADAU PERSONOL STAFF A MYFYRWYR

Diw.	Dyddiad	Diben Cyhoeddi/Disgrifiad o Newid
1.		Cyhoeddiad Cychwynnol
2.	9 Ebrill 2008	Diwygiad 1
3.	25 Ionawr 2011	Diwygiad 2
4.	18 Mehefin 2012	Diwygiad a Chymeradwyaeth gan Bwyllgor Moseg y Brifysgol

Swyddog Polisi	Uwch Swyddog sy'n Gyfrifol	Cymeradwywyd gan	Dyddiad
Gwenan Hine	Cyfarwyddwr Adnoddau Dynol	Pwyllgor Moseg y Brifysgol	9 Ebrill 2008

Polisi ar Gysylltiadau Personol Staff a Myfyrwyr

1. Cyflwyniad

Mae'r Brifysgol wedi ymrwymo i gynnal y safonau proffesiynol a moesegol uchaf rhwng aelodau staff a rhwng aelodau staff a myfyrwyr. Mae'r cysylltiadau hyn yn dibynnu ar ymddiriedaeth a hyder o'r ddwy ochr. Dylid osgoi unrhyw gamau gweithredu neu benderfyniadau a allai niweidio barn broffesiynol neu beryglu gonestrwydd.

2. Cyd-destun

Mae'r ddogfen hon yn disgrifio polisi'r Brifysgol ynglŷn â chysylltiadau personol, ariannol neu deuluol rhwng aelodau staff a rhwng aelodau staff a myfyrwyr, yn unol â darpariaethau cyfreithiol perthnasol megis Deddf Hawliau Dynol 1998. Dylai staff fod yn ymwybodol y gallai cysylltiadau o'r fath achosi gwrthdaro rhwng buddiannau a allai achosi anghydbwysedd grym. Mae hyn yn arbennig o berthnasol mewn cysylltiadau rhwng aelodau staff a'u myfyrwyr, a allai hefyd arwain at gyhuddiadau o aflonyddu neu honiadau o ymddygiad amhriodol.

3. Egwyddorion Cyffredinol

- 3.1 Mae angen i holl aelodau staff roi gwybod yn syth i'r Brifysgol am unrhyw wrthdaro buddiannau amlwg, gwirioneddol a phosibl ac, ar wahân i amgylchiadau eithriadol, cyn i unrhyw weithrediadau a allai achosi gwrthdaro buddiannau ddigwydd.

Yn y lle cyntaf, dylai aelodau staff mewn Ysgolion godi'r mater gyda Phennaeth yr Ysgol (fel yr awdurdod priodol) a dylai hwnnw hefyd roi gwybod i Bennaeth y Coleg. Dylai aelodau staff eraill godi'r mater yn y lle cyntaf gyda Phennaeth eu Hadran (fel yr awdurdod priodol) a ddylai hefyd roi gwybod i'r Cofrestrydd. Mewn achosion lle mae'r Cofrestrydd yw'r rheolwr llinell, dylid cyfeirio'r mater i'r Is-Ganghellor (fel yr awdurdod priodol). Os yw'r mater yn gysylltiedig â'r Is-Ganghellor yna dylid rhoi gwybod i Gadeirydd y Cyngor.

Dylai'r awdurdod priodol roi gwybod am bob datgeliad (gan gynnwys unrhyw gamau gweithredu cytunedig) o dan y Polisi hwn, cyn gynted ag y bo hynny'n rhesymol ymarferol, i Ddirprwy Gyfarwyddwr Adnoddau Dynol (Gweithrediadau) a ddylai gofnodi'r mater yn gyfrinachol.

- 3.2 Disgwylir i staff ddatgelu unrhyw gysylltiadau y byddai unrhyw weithiwr proffesiynol rhesymol yn ystyried allai amharu ar farn broffesiynol neu gyfaddawdu gonestrwydd ac a allai achosi gwrthdaro buddiannau. Gall enghreifftiau o hyn gynnwys:

- Cysylltiadau teuluol agos yn cynnwys unrhyw unigolyn sy'n wŵr/gwraig/partner, rhiant, plentyn, llysdad/llysfam, llysbentyn, mam-yng-nghyfraith, tad-yng-nghyfraith, mab-yng-nghyfraith, merch-yng-nghyfraith, taid/nain neu wŵyr/wyres a/neu unrhyw aelod o'r un cartref;
- Cysylltiadau rhamantaidd/rhywiol;
- Cyfeillgarwch personol agos;
- Cysylltiadau busnes, masnachol neu ariannol;
- Cysylltiadau eraill a all fod yn berthnasol neu y gall eraill eu hystyried yn berthnasol.

3.3 Rhaid i'r awdurdod priodol, fel y diffinnir uchod, benderfynu wedyn (yn unol â'r trefniadau a nodir uchod) p'run ac ydyw gwrthdaro o'r fath yn:

- Ymylol ac felly'n bosibl ei ganiatáu;
- Sylweddol ond yn dderbyniol o'i reoli'n briodol;
- Hollol annerbyniol ac yn cael ei wahardd.

Mae datgeliad o'r fath, a threfn y rheolaeth ar gyfer delio ag ef, yn amddiffyn y Brifysgol a'i staff o safbwynt moesegol a chyfreithiol.

3.4 Gall rhai sy'n peidio â datgelu gwrthdaro buddiannau posibl o'r math a ddiffinnir yn 3.2 uchod ac nad ydynt yn cadw at y Polisi hwn, orfod wynebu trefniadau disgyblu perthnasol y Brifysgol yn ymwneud â chamymddwyn.

4. Staff a Myfyriwyr

4.1 Os oes gan aelod staff berthynas â myfyriwr fel y'i diffinnir yn Adran 3 uchod a allai niweidio barn broffesiynol neu gyfaddawdu gonestrwydd, mae'n gyfrifoldeb ar yr aelod staff i roi gwybod yn syth am hynny i'r awdurdod priodol fel y'i diffinnir yn 3.1 uchod. Dylai'r aelod staff wahanu eu hunain oddi wrth unrhyw rai o'u cyfrifoldebau tuag at y myfyriwr dan sylw. Bwriad hyn yw gwarchod y ddwy ochr. Bydd Pennaeth y Coleg yn penderfynu ar y camau gweithredu priodol a fydd yn cynnwys sicrhau na fydd yr aelod staff dan sylw'n ymwneud â derbyn, goruchwylio, asesu neu arholi'r myfyriwr nac mewn penderfyniadau'n ymwneud â gwobrwyo neu gosbi'r myfyriwr. Os mai Pennaeth Coleg yw'r aelod staff dan sylw, yna dylai ef/hi roi gwybod i'r Is-Ganghellor, a fydd yn gyfrifol am benderfynu sut y dylid gweithredu'n briodol.

4.2 Dylai staff hefyd fod yn ymwybodol ei bod yn drosedd o dan adran 3 Deddf Troseddau Rhywiol (Diwygio) 2000 i unrhyw un 18 oed a hŷn ymwneud yn rhywiol â rhywun dan yr oedran hwnnw lle maent mewn safle o ymddiriedaeth mewn perthynas â'r person iau. Mae safle o ymddiriedaeth yn cynnwys edrych ar ôl pobl ifanc sydd mewn addysg lawn-amser. Ceir arweiniad pellach ar y mater hwn yn nogfen y Brifysgol, *Polisi Amddiffyn Plant*.

4.3 Ni ddylai unrhyw berthynas o'r fath a ddatgelir rhwng aelod staff a myfyriwr fod yn anfantais i wneud cwyn o dan Bolisi'r Brifysgol ar Urddas yn y Gwaith ac Astudio pe bai'r berthynas yn dod i ben.

5. Cysylltiadau rhwng Aelodau Staff

5.1 Rhaid i aelodau staff sicrhau nad yw unrhyw gysylltiadau agos yn achosi mantais neu anfantais i unrhyw aelodau staff neu unigolion eraill. Lle mae cysylltiadau o'r fath rhwng aelodau staff yn y Brifysgol, yna mae'r ddau aelod staff yn gyfrifol am ddatgelu perthynas o'r fath i'r awdurdod priodol a sicrhau yr ymdrinnir yn briodol ag unrhyw wrthdaro buddiannau.

Ni chaiff aelod o staff fod yn rheolwr llinell ar aelod arall o staff os oes perthynas agos rhyngddynt (fel y diffinnir honno yn adran 3.2 uchod). Os, mewn amgylchiadau eithriadol, ydyw trefniant o'r fath yn codi, neu'n debygol o godi, yna mae'n rhaid i'r rheolwr llinell sicrhau fod aelod staff sy'n uwch na hwy, y maent hwy eu hunain yn atebol iddynt, yn ymwybodol o'r berthynas neu'r potensial am berthynas, a bod yr uwch aelod o staff hwnnw

wedi cytuno i'r trefniant. Os caniateir hyn, yna mae'n rhaid i'r rheolwr llinell sicrhau eu bod yn ymddwyn yn ddiuedd wrth reoli'r sawl y mae ganddynt berthynas agos â hwy. Gellir ceisio cyngor ar sut i sicrhau didueddrwydd o dan amgylchiadau felly gan yr Adran Adnoddau Dynol.

Gall peidio â datgelu perthynas agos rhwng aelodau staff neu beidio â chydymffurfio â champau gweithredu a ystyrir yn briodol i ddelio â sefyllfa o'r fath, arwain at weithredu disgyblaethol. Hefyd ystyrir y bydd staff sy'n methu â chydymffurfio â'r camau gweithredu a fernir gan yr awdurdod priodol ac nad ydynt yn peidio â chymryd rhan mewn gweithgareddau a all achosi gwrthdaro buddiannau fel y'i diffinnir yn Adran 4.1 uchod, wedi torri eu hymrwymiad moesegol i aelodau staff eraill.

Ni ddylai unrhyw berthynas o'r fath a ddatgelir rhwng aelodau staff fod yn anfantais i wneud cwyn o dan Bolisi'r Brifysgol ar Urddas yn y Gwaith ac Astudio pe bai'r berthynas yn dod i ben.

5.2 Lle mae'r berthynas agos gydag ymgeisydd am swydd o fewn yr un coleg / ysgol neu adran, neu ei fod/bod eisoes yn aelod o'r coleg / ysgol / adran dan sylw, mae'n rhaid rhoi gwybod i'r awdurdod perthnasol er mwyn lleihau i'r eithaf unrhyw wrthdaro posibl. Ni fydd yr aelod staff yn:

- ymwneud â threfn dewis/penodi'r ymgeisydd. Hefyd ni chaniateir canfasio ar gyfer ymgeisydd o'r fath.
- ymwneud ag asesu'r llall, e.e. cyfnod prawf, cloriannu, dyrchafu neu ddisgyblu, goruchwylio gwaith academaidd
- gyfrifol am fod yn rheolwr llinell y llall, lle ceir gwrthdaro buddiannau gwirioneddol neu bosibl
- ymwneud ag awdurdodi unrhyw daliadau neu drafodion ariannol yn ymwneud â'r llall, e.e. taflenni amser, ceisiadau am gostau ac addasiadau cyflog. Rhaid i unrhyw awdurdodiad o'r fath gael ei roi gan reolwr llinell neu gan aelod staff uwch arall.

Yn achos aelodau staff sy'n ddeiliaid grantiau neu sydd â chyllid allanol ar gyfer penodiad, mae'n rhaid i'r awdurdod priodol fod yn rhan o'r drefn benodi os nodir bod gan ymgeisydd berthynas agos â'r aelod staff hwnnw. Os mai'r awdurdod priodol sy'n gysylltiedig yna mae'n rhaid i'r Is-Ganghellor fod yn rhan o'r drefn. Lle bo'r Pennaeth Coleg / Adran Ganolog yn gysylltiedig, yna dylent roi gwybod i'r rheolwr llinell uniongyrchol a fydd yn penderfynu ar y camau gweithredu priodol.

5.3 Lle bo'r berthynas agos ag aelod staff o Goleg / Adran Ganolog arall, ni fydd yr aelodau staff yn ymwneud â'r canlynol:.

- trefniadau dewis/penodi ar gyfer unrhyw swydd yn y Brifysgol. Hefyd ni chaniateir canfasio ar gyfer ymgeisydd o'r fath.
- prosesau asesu ar gyfer y llall, e.e. cyfnod prawf, cloriannu, dyrchafu neu ddisgyblu, goruchwylio gwaith academaidd

5.4 Gall peidio â datgelu perthynas agos mewn sefyllfaoedd fel y nodir yn 5.2 a 5.3 uchod, neu beidio â chydymffurfio â champau gweithredu a ystyrir yn briodol i ddelio â sefyllfa o'r fath, arwain at weithredu disgyblaethol.